

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/13/2024
Identifikačné číslo spisu:	1109245432
Dátum vydania rozhodnutia:	30.09.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Valentová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1109245432.4

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Mgr. A. Z., L., Y. XXXX/XX, zastúpená Mgr. Jánom Ondášom, advokátom, Bratislava, Kukuričná 1, proti žalovanému Bytovému družstvu "Centrum" v Bratislave, Bratislava, Záhradnícka 30, IČO: 00176834, zastúpené JUDr. Dušanom Jovankovičom, advokátom, Bratislava, Doležalova 5, o splnenie povinnosti uzatvoriť zmluvu o bezplatnom prevode bytu, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B1-24C/313/2009, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 18. apríla 2023 č. k. 8Co/138/2021 - 992, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I - v súčasnosti Mestský súd Bratislava IV (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 02. júna 2017 č. k. 24C/313/2009-694 uložil žalovanému povinnosť uzatvoriť so žalobkyňou zmluvu o bezplatnom prevode vlastníctva bytu číslo X, nachádzajúcom sa na prízemí bytového domu so súpisným číslom XXXX, vchod číslo XX, na ulici Y. v L., postavenom na pozemku s parcelným číslom XXXXX, evidovanom ako parcela registra „C“, druh pozemku - zastavané plochy a nádvoria o výmere 846 m², v katastrálnom území X. H., Obec: L. - mestská časť X. H., Okres: L. A., zapísaného na liste vlastníctva číslo XXXX, vedeného Správou katastra pre Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislavu, v znení predloženom žalobkyňou, ktorá tvorí súčasť rozsudku súdu prvej inštancie a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I.) a žalobkyňi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok II.).

1.1. Na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalobkyňa bola ku dňu 23. júla 1992 členkou žalovaného a nájomníčkou bytu. Z tohto dôvodu jej vzniklo právo požiadať žalovaného o bezplatný prevod vlastníckeho práva k bytu. Aj keď žalobkyňa nepreukázala existenciu listu z 23. júla 1992, s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu je podľa súdu prvej inštancie viac než pravdepodobné,

že žalobkyňa listom z 23. júla 1992 požiadala žalovaného o bezplatný prevod vlastníckeho práva k bytu. Túto domnienku potvrdzuje najmä skutočnosť, že žalovaný následne doručil žalobkyni návrh zmluvy o budúcej kúpnej zmluve (č. I. 8-9). Žalobkyňa po obdržaní návrhu zmluvy túto 17. augusta 1995 podpísala v dvoch vyhotoveniach a odovzdala k podpisu žalovanému. Ak by teda žalobkyňa listom z 23. júla 1992 nepožiadala žalovaného o bezplatný prevod vlastníckeho práva k bytu a ak by žalobkyňa nespĺňala podmienky na uzavretie zmluvy o bezplatnom prevode vlastníckeho práva k bytu, žalovaný by nemal dôvod doručovať žalobkyni návrh zmluvy o budúcej zmluve o prevode vlastníctva družstevného bytu vo vlastníctve žalovaného. Aj keď bytový spis žalobkyne neobsahuje žiadosť o uzavretie zmluvy, s poukazom na obsah bytového spisu p. H. je viac než pravdepodobné, že žalobkyňa riadne a včas podala žiadosť o uzavretie zmluvy, táto však z neznámych dôvodov netvorí obsah bytového spisu žalobkyne. Ak by žalobkyňa nepodala žiadosť o uzavretie zmluvy, žalovaný by nemal dôvod podpisovať zmluvu o uzavretí budúcej zmluvy, preto sa možno domnievať, že k podpisu zmluvy o uzavretí budúcej zmluvy na strane žalovaného v zastúpení p. L. v roku 1995 nedošlo nie z dôvodu, že by žalobkyňa nepodala žiadosť riadne a včas, ale z dôvodu, že žalovaný evidoval voči žalobkyni nedoplatok v sume, ktorá je uvedená ako poznámka na návrhu zmluvy o uzavretí budúcej zmluvy.

1.2. Súd prvej inštancie mal za to, že ak žalovaný podmieňoval podpis zmluvy uhradením nedoplatkov, konal nad rámec ust. § 24 zák. č. 42/1992 Zb., v zmysle ktorého vzniklo žalobkyni ako členke družstva právo na uzavretie zmluvy o prevode vlastníctva k družstevnému bytu. Žalobkyňa ako nájomca družstevného bytu a členka mala právo požiadať žalovaného o bezplatný prevod vlastníckeho práva k bytu s tým, že posudzovanie takejto žiadosti zo strany žalovaného bolo limitované najmä ust. § 24 a § 35 zák. č. 42/1992 Zb. Vzhľadom na to, že ku dňu 23. júla 1992 bola žalobkyňa riadnym nájomcom bytu a členkou žalovaného, prípadný dlh žalobkyne na nájomnom nemal za následok zánik práva žalobkyne na bezplatný prevod vlastníckeho práva k bytu. Prípadné vylúčenie žalobkyne z družstva v roku 1996 nemalo za následok zánik práva žalobkyne na bezplatný prevod vlastníckeho práva k bytu zo strany žalovaného.

1.3. Pokiaľ ide o otázku zániku práva žalobkyne na uzavretie zmluvy (posledná veta § 24 zák. č. 42/1992 Zb.) a námietku premlčania žalovaného pokiaľ ide o zánik práva na bezplatný prevod vlastníckeho práva, súd prvej inštancie sa v plnom rozsahu stotožnil s právnym názorom Ústavného súdu Slovenskej republiky, uvedenom v náleze sp. zn. IV. ÚS 105/2013 zo 07. mája 2013, ktorý odmietol možnosť akceptácie záveru o premlčaní práva na prevod vlastníctva bytu podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka. Novelou zák. č. 182/1993 Z. z. č. 173/1999 Z. z., účinnou od 16. júla 1999, bolo povinnosťou žalovaného, aby so žalobkyňou uzatvoril zmluvu o prevode vlastníctva k bytu a to do 16. júla 2001. Po márnom uplynutí dvojročnej kontraktualnej lehoty bolo právom žalobkyne, aby sa so žalobou obrátila na vecne a miestne príslušný súd. Ústavný súd Slovenskej republiky v nadväznosti na právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) uvedený v rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/37/2010 uviedol, že právo na prevod vlastníctva k bytu sa nepremlčuje podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka. Z tohto dôvodu súd prvej inštancie v tomto konaní na rozdiel od právneho názoru najvyššieho súdu, uvedený v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/441/2013, dospel k záveru, že nárok žalobkyne sa nepremlčuje podľa ust. § 101 Občianskeho zákonníka, a ak žalobkyňa podala žalobu na súd 26. novembra 2009, nemohlo dôjsť k premlčaniu jej práva na bezplatný prevod vlastníckeho práva k bytu, nakoľko takáto možnosť žalobkyne nebola obmedzená žiadnou lehotou.

1.4. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom z 18. septembra 2018 sp. zn. 8Co/16/2018 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny (výrok I.) a žalobkyni priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu (výrok II.).

2.1. Nedôvodná bola podľa neho odvolacia argumentácia žalovaného, že súd prvej inštancie postupoval nesprávne, keď nevykonával dokazovanie ním navrhovaných svedkov a nedostatočne preto ustálil skutkový stav veci významný pre rozhodnutie. Uviedol, že je nepochybné, že skutkový stav veci ohľadne všetkých okolností relevantných pre zodpovedanie otázky, či žalobkyňa (riadne) požiadala listom z 23. júla 1992 o bezodplatný prevod predmetného bytu do jej vlastníctva; čo je jednou z podmienok vzniku povinnosti žalovaného ako bytového družstva previesť na žalobkyňu ako nájomcu a

členku družstva ňou užívaný byt; bol náležite ustálený na základe ostatných vykonaných dôkazov, ktoré, po ich správnom vyhodnotení súdom prvej inštancie jednotlivo a v ich vzájomnej súvislosti, a to aj z hľadiska ich hodnovernosti, odôvodňujú skutkový záver súdu prvej inštancie, že žalobkyňa listom z 23. júla 1992 žalovaného skutočne o prevod bytu do vlastníctva v zmysle ust. § 24 zákona č. 42/1992 Zb. požiadala, resp. vyzvala. Výpočutie navrhovaných svedkov bolo v danej veci nadbytočné, nakoľko ostatnými dôkazmi boli rozhodujúce skutočnosti preukázané. Pokiaľ mali byť svedkovia vypočutí k otázke spôsobu zasielania zmlúv o budúcej zmluve o prevode vlastníctva bytu jednotlivým nájomcom, zodpovedanie tejto všeobecnej otázky by podľa odvolacieho súdu za stavu, keď táto už bola objasnená výsluchom svedkyne B. Y., v spojení s listinnými dôkazmi nachádzajúcimi sa v bytových spisoch p. Y., p. Y. a p. H., ako aj obsahom návrhu zmluvy o budúcej kúpnej zmluve, ktorú žalovaný žalobkyni zaslal, nemohlo relevantne prispieť k zisteniu takých skutočností, ktoré by mali zásadný význam pre rozhodnutie v danom spore. Naviac však v tejto súvislosti odvolací súd dodáva, že v dôsledku znehodnotenia, zničenia, či straty príslušnej dokumentácie, tvrdenej žalovaným, by nebolo možné pravdivosť výpovedí daných svedkov; namietanú zo strany žalobkyne; náležite verifikovať objektívnymi listinnými dôkazmi, a preto je na mieste; v zhode so súdom prvej inštancie; vychádzať z toho, že tieto svedecké výpovede nemohli mať zásadný význam pre rozhodnutie v spore. Na základe uvedeného sa odvolací súd stotožnil so skutkovými závermi súdu prvej inštancie, ku ktorým tento dospel na základe vykonaných dôkazov, ako aj so zreteľom na skutočnosti, ktoré neboli medzi stranami sporné.

2.2. Súd prvej inštancie na základe správne ustáleného skutkového stavu veci spor podľa odvolacieho súdu správne posúdil aj po právnej stránke, a to pokiaľ ide o posúdenie splnenia všetkých zákonom stanovených predpokladov vzniku povinnosti žalovaného previesť na žalobkyňu bezodplatne vlastníctvo predmetného bytu, avšak i pokiaľ ide o opodstatnenosť žalovaným vznesenej námietky premĺčania uplatneného práva na prevod bytu do vlastníctva. Odvolací súd zdôraznil, že splnenie predpokladov vyplývajúcich z ust. § 24 zák. č. 42/1992 Zb. je nevyhnutné zásadne posudzovať z hľadiska ich existencie v čase, kedy ho žalobkyňa vyzvala na prevod vlastníctva bytu a nie v čase vyhlásenia rozsudku. Súd prvej inštancie správne posúdil ako nedôvodnú i námietku premĺčania vznesenú žalovaným. Odvolací súd sa v tomto smere stotožnil s argumentáciou súdu prvej inštancie; vychádzajúcou z rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/37/2010, v spojení s nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 105/2013; že právo na prevod bytu do vlastníctva, na ktoré sa vzťahujú ustanovenia § 29 a § 29a Zákona o vlastníctve bytov, nie je časovo obmedzené, sa nepremlčuje podľa ustanovení Občianskeho zákonníka. Neopodstatnená je v tejto súvislosti námietka žalovaného, že závery vyplývajúce z citovaného nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky nemožno v danej veci aplikovať. Žalobkyňa totiž o prevod bytu požiadala podľa zák. č. 42/1992 Zb., žalovaný doposiaľ svoju povinnosť previesť byt na žalobkyňu nesplnil, a preto pri posúdení otázky premĺčania práv žalobkyne uplatnených podanou žalobou treba aplikovať i ust. § 29 a § 29b ods. 3 zák. č. 182/1993 Z.z., a je nevyhnutné vychádzať z toho, že právo žalobkyne domáhať sa splnenia povinnosti žalovaného previesť na ňu vlastníctvo bytu prostredníctvom žaloby na všeobecnom súde, sa v zmysle citovaného ustanovenia stalo právom časovo neobmedzeným, ako to konštatoval aj Ústavný súd Slovenskej republiky v citovanom náleze IV. ÚS 105/2013.

3. Na základe dovolania žalovaného najvyšší súd uznesením zo dňa 27. júla 2021, sp. zn. 7Cdo/150/2019 potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dôvodom zrušenia a vrátenia veci bolo porušenie práva žalovaného na spravodlivý proces opomenutím navrhovaného dôkazu, keď súdy nižších stupňov napriek dôkaznému návrhu žalovaného nevypočuli ním navrhovaných svedkov na preukázanie postupu družstva pri zasielaní zmlúv o budúcej zmluve na prevod bytu, či sa niekedy družstvo zaoberalo žiadosťou žalobkyne o prevod bytu a či o tom rozhodovalo predstavenstvo.

4. Odvolací súd po zrušení a vrátení veci najvyšším súdom, vychádzajúc z ním vysloveného záväzného právneho názoru rozsudkom zo dňa 18. apríla 2023, č. k. 8Co/138/2021 - 992 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu ako nedôvodnú zamietol (výrok I.) a žalovanému priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania (výrok II.).

4.1. Odvolací súd v medziach dôvodov podaného odvolania opätovne preskúmal napadnutý rozsudok podľa § 380 CSP, pričom doplnil dokazovanie výsluchom svedkýň G. Y. a H. B. a na ich základe po prehodnotení skutkového stavu veci dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je dôvodné. Pre úplnosť

poukázal na to, že súd prvej inštancie, s výnimkou skutočností vyplývajúcich z nevykonaného výsluchu svedkýň G. Y. a H. B. (svedok Ing. C. L. medzičasom zomrel), vykonal náležité dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie skutočností významných pre rozhodnutie vo veci samej, ktoré aj správne vyhodnotil a dospel k správnym čiastkovým skutkovým záverom, keď vychádzal z toho, že žalobkyňa bola ku dňu 23. júla 1992 nájomcom predmetného bytu a súčasne aj členkou družstva, pričom vyplnila listinu označenú ako Zmluva o budúcej zmluve, ktorú doručila žalovanému, pričom žalovaný doposiaľ na žalobkyňu doposiaľ na žalobkyňu nepreviedol vlastníctvo bytu. Správne pritom súd prvej inštancie skutkový stav vo vzťahu k otázkam významným pre posúdenie vzniku a existencie povinnosti žalovaného previesť byt do vlastníctva žalobkyne skúmal (a ustálil) k obdobiu, kedy žalobkyňa podľa jej tvrdenia požiadala o prevod bytu.

4.2. Svedkyne H. B. a G. Y. odvolací súd vypočul na pojednávaniach konaných dňa 21. marca 2023 a 18. apríla 2023. Výpovede oboch týchto svedkýň, ktoré boli v rozhodnom čase zamestnankyňami oddelenia prevodu bytov a súčasne aj členkami (resp. svedkyňa G. Y. aj J.) predstavenstva družstva vzhľadom na ich obsah, absenciu pomeru svedkýň k predmetu výsluchu a vzťahu k stranám a ich zástupcom, s prihliadnutím na bezprostredné poznatky z ich vystupovania pri výsluchu (primerané okolnostiam aj časovému odstupe od udalostí), no rovnako vzhľadom na skutočnosť, že nie sú v rozpore s ostatnými vykonanými dôkazmi, odvolací súd považoval za hodnoverné bez akýchkoľvek pochybností a vychádzal z nich ako z dôležitých informačných prameňov pre ustálenie, resp. prehodnotenie skutkového stavu veci. Obe svedkyne vo svojich výpovediach síce pochopiteľne (vzhľadom na okolnosti) nezodpovedali konkrétnu otázku, či žalobkyňa požiadala o prevod vlastníctva bytu, avšak za mimoriadne dôležité odvolací súd považoval, že obe svedkyne potvrdili vo svojej výpovedi, že žiadosti o prevod bytu do vlastníctva sa vhadzovali do schránok vo všetkých bytových domoch všetkým obyvateľom bez rozdielu, no najmä, že žalobkyňou (s jej podpisom) predložená a z pohľadu súdu prvej inštancie po skutkovej stránke významná listina označená ako "Zmluva o uzavretí budúcej zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu vo vlastníctve Bytového družstva Centrum" bola taktiež postupne vhadzovaná do všetkých schránok bez rozlišovania, či daný obyvateľ, resp. nájomca, mal alebo nemal nárok na bezplatný prevod, prípadne v neskoršom období odkúpenie, bytu do vlastníctva. Obe svedkyne pritom taktiež potvrdili, že pokiaľ ide o predmetnú "zmluvu o budúcej zmluve" nikdy zo strany družstva nebol úmysel túto riadne uzavrieť, avšak plnila iba funkciu určitého dotazníka, v ktorom jednotliví nájomcovia aktualizovali svoje konkrétne údaje (napr. o uzavretí manželstva, úmrtí pôvodného člena družstva, a pod.), pričom zo strany družstva podľa vedomosti každej zo svedkýň v prípade žiadneho z nájomcov nebola nikdy odsúhlasená v predstavenstve a podpísaná družstvom.

4.3. Na základe uvedeného odvolací súd prehodnotil skutkový záver súdu prvej inštancie tak, že podanie (doručenie) žiadosti žalobkyne o prevod vlastníctva predmetného bytu družstvu sa žalobkyni v konaní nepodarilo preukázať. Priamy dôkaz o doručení žalobkyňou predloženej žiadosti o prevod nepochybne neexistuje, avšak na preukázanie podania žiadosti nepostačuje ani reťazec nepriamych dôkazov, a to najmä vzhľadom na skutočnosť, že Zmluva o budúcej zmluve bola vhadzovaná do schránok všetkých nájomcov bez rozlišovania, či daná osoba má alebo nemá nárok na prevod bytu do vlastníctva, teda nemožno dospieť k záveru, že žalobkyňa spornú žiadosť (ktorej podanie žalovaný popiera) musela podať, keďže jej z družstva bola doručená na podpis zmluva o budúcej zmluve, ktorá predchádzala podpisu samotnej zmluvy o prevode vlastníctva bytu. Vylúčením pravdivosti tvrdenia žalobkyne o tom, že zmluvu o budúcej zmluve jej žalovaný zaslal ako nájomcovi a členovi družstva s nárokom na prevod bytu do vlastníctva na podpis po tom, ako písomne listom datovaným dňa 23. 07. 1992 požiadala o prevod bytu, došlo k pretrhnutiu reťazca nepriamych dôkazov, na ktorého základe súd prvej inštancie dospel k nesprávnemu skutkovému záveru, že žalobkyňa v konaní podanie žiadosti o prevod bytu, teda splnenie podmienok na prevod bytu do vlastníctva v zmysle § 24 a nasl. zák. č. 42/1992 Zb. preukázala. Odvolací súd na základe uvedeného dospel k opačnému záveru, teda že žalobkyni sa splnenie danej podmienky v konaní preukázať nepodarilo.

4.4. Na vyššie uvedených záveroch nič nemení ani žalobkyňou tvrdené správanie žalovaného voči nej v rozpore s dobrými mravmi, keď mal v evidencii a členských spisoch neporiadok a na jednotlivých nájomcov byty prevádzal aj bez podania žiadosti. V tejto súvislosti odvolací súd v prvom rade poukázal na to, že predmetom tohto konania je nútené splnenie povinnosti previesť byt do vlastníctva nájomcu a člena družstva podľa zák. č. 42/1992 Zb., podľa ktorého bol vznik povinnosti previesť byt podmienený

podaním žiadosti, dokonca pod hrozbou zániku (preklúzie) práva na prevod v prípade márneho uplynutia polročnej lehoty na podanie žiadosti (§ 24 citovaného zákona), pričom žalobkyňa žiadny iný nárok v konaní neuplatňovala (jej vymedzením rozhodujúcich skutočností bol súd viazaný). Z výpovede svedkyne G. vyplynulo, že v neskoršom období boli byty na nájomcov a členov družstva prevádzané podľa zák. č. 182/1993 Z. z., ktorý už podanie takejto žiadosti nevyžadoval, teda to, že družstvo od všetkých nadobúdateľov nevyžadovalo podanie žiadosti, nemôže byť vo vzťahu k žalobkyni na ťarchu. Odvolací súd považoval za potrebné v súvislosti s otázkou dobrých mravov zdôrazniť, že konanie v rozpore s dobrými mravmi síce predstavuje mimoriadny korektív a nástroj uplatniteľný aj v súdnom konaní, avšak je nepochybné, že ho možné použiť iba na odopretie poskytnutia ochrany právam, ktoré sú predmetom súdneho konania a nie na vyplnenie želanej medzery pri absencii predpokladov pre vznik určitého práva.

4.5. Odvolací súd pre úplnosť poznamenal, že splnenie zákonom stanovených predpokladov pre vznik práva na prevod bytu do vlastníctva, nemôže v danom prípade vyplývať ani z toho, ako sa žalovaný k žalobkyni v minulosti správal, keď jej v rozpore s platnou právnou úpravou dal výpoveď z nájmu a rovnako nezákonne sa pokúsil ukončiť jej členstvo v družstve. Odvolací súd postrehol, že vzťahy medzi stranami boli vzájomne zložené a boli sprevádzané dlhotrvajúcimi spormi, vyplývajúcimi z existencie neriešených porúch v byte žalobkyne, ktoré mali za následok nemožnosť byť plnohodnotne užívať. Na výsledok tohto konania to nemalo žiadny vplyv, keď rozhodujúce bolo iba to, že sa žalobkyni nepodarilo preukázať podanie žiadosti o prevod bytu do vlastníctva v súlade s ust. § 24 a nasl. zák. č. 42/1992 Zb.

4.6. Podľa odvolacieho súdu bolo potrebné poukázať na to, že aj súd prvej inštancie správne posúdil uplatnený nárok podľa ust. § 24 a § 25 zák. č. 42/1992 Zb., podľa ktorých je okrem výzvy na prevod bytu do vlastníctva podmienkou, aby išlo o člena bytového družstva, ktorý je zároveň nájomcom daného bytu, pričom splnenie predpokladov vyplývajúcich z ust. § 24 citovaného zákona je nevyhnutné posudzovať z hľadiska ich existencie v čase, kedy žalobkyňa podľa jej tvrdenia žalovaného vyzvala na prevod vlastníctva bytu a nie v čase vyhlásenia rozsudku, nakoľko povinnosť družstva previesť na nájomcu a člena družstva vlastníctvo daného bytu a oproti tomu stojace právo na prevod bytu vzniká už v okamihu splnenia všetkých predpokladov danej právnej normy (§ 24 a § 25 citovaného zákona) kedy dochádza splnením všetkých zákonom stanovených podmienok k nastúpeniu právnych následkov, ktoré s tým zákon spája. Na základe vyššie uvedeného, odvolací súd považoval závery súdu prvej inštancie za nesprávne a preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP zmenil a podanú žalobu v celom rozsahu zamietol.

4.7. O nároku na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho i dovolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP.

5. Žalobkyňa (ďalej aj ako „dovolateľka“) podala voči rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 420 písm. e) a f) CSP, ako aj z § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP, žiadajúc, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, prípadne aby ho v celom rozsahu zmenil a žalobe vyhovel.

5.1. Dovolateľka vymedzila dovolací dôvod podľa § 420 písm. e) CSP, ktorý spočíva v nesprávnom obsadení súdu, tým, že po vrátení veci najvyšším súdom bola na odvolacom súde vec pridelená senátu 8Co v zložení JUDr. Ondreja Krajča, JUDr. Moniky Holickej a JUDr. Jany Vlčkovej. V uvedenom zložení senátu sa uskutočnilo prvé pojednávanie dňa 21. marca 2023, na ktorom bol vykonaný výsluch svedkyne B. Na druhom pojednávaní konanom dňa 18. apríla 2023 počas pojednávania predseda senátu JUDr. Ondrej Krajčo uviedol, že „Len pre informáciu Vašu, možno ste postrehli, že tu nesedí s nami ako členka senátu JUDr. Vlčková pre nepredvídateľné okolnosti žiaľ dnes nemohla byť v práci a preto v súlade s rozvrhom práce ju na dnešnom pojednávaní zastúpi JUDr. Silvia Walterová, ktorá je v súlade s rozvrhom práce zo zastupujúceho senátu.“ Podľa dovolateľky došlo k porušeniu práva žalobkyne na zákonného sudcu z dôvodu, že senát bezdôvodne zmenil jeho obsadenie ako aj skutočnosť, že jeho nové obsadenie bolo žalobkyni oznámené predsedom senátu v priebehu pojednávania, a to bez uvedenia relevantného dôvodu. Dovolateľka namietla, že k zmene došlo tesne pred pojednávaním, zastupujúca členka senátu JUDr. Silvia Walterová nebola prítomná pri jednom z dvoch výsluchov svedkov doplnených zo strany odvolacieho súdu po vrátení veci najvyšším súdom, čo malo reálny vplyv na rozhodnutie vo veci. Za najzávažnejšiu skutočnosť však dovolateľka považuje objektívnu nemožnosť JUDr. Silvii Walterovej ako zastupujúcej členky senátu poznať obsah súdneho spisu v čase rozhodovania

a vyhlásenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

5.2. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľka uviedla, že tento vidí v nepreskúmateľnosti a nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu ako aj v nesúlade zisteného skutkového stavu a vykonanými dôkazmi zo strany odvolacieho súdu. Dovolateľka ďalej namietala, že odvolací súd sa nijako nevysporiadal s rozsiahlym dokazovaním vykonaným pred súdom prvej inštancie, nevykonával hodnotenie všetkých dôkazov vo vzájomnej súvislosti, čo je rozporné s ust. § 191 ods. 1 CSP. Odvolací súd nijako nehodnotil zaujatosť svedkyne B. a svedkyne Y., ktoré sú jednak bývalé členky J. žalovaného a ani to, že právny zástupca žalovaného na pojednávaní dňa 02. júna 2017 avizoval, že vie ako budú vypovedať. Podľa dovolateľky bol opomenutý aj časový faktor výpovedí svedkýň, keďže vypovedali o skutočnostiach spred 28 rokov, pri ktorých neboli priamo účastné, nakoľko v tom čase u žalovaného nepracovali. Svojimi výpoveďami sa vyjadrovali k zmluvám o prevode vlastníctva družstevného bytu vo vlastníctve žalovaného, ktoré sú však z roku 1995, t. j. v čase kedy svedkyne neboli členkami predstavenstva a neboli u žalovaného ani v inom obdobnom pracovnom vzťahu. Podľa dovolateľky sa odvolací súd nezaoberal ani zásadnými rozpormi vo výpovediach týchto dvoch svedkýň ohľadne zmluvy o uzavretí budúcej zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu vo vlastníctve žalovaného a reálnou podobou tejto zmluvy (návrhu zmluvy). Žalobkyňa tiež uviedla, že jedným z rozhodujúcich dôkazov na ustálenie skutočnosti, že podala žiadosť zo dňa 23. júla 1992 bola aj výpoveď B. Y., na ktorú odvolací súd vo svojom rozhodnutí nereagoval. Mala za to, že v dôsledku straty príslušnej dokumentácie, vrátane žiadosti žalobkyne zo dňa 23. júla 1992, čo potvrdil aj právny zástupca žalovaného je objektívnou zodpovednosťou žalovaného. Výpovede svedkyne Y. a svedkyne B. nemožno v dôsledku tejto straty verifikovať, keďže samotná svedkyňa Y. uviedla, že u žalovaného bol v súvislosti so žiadosťami neporiadok. Žalobkyňa tiež uviedla, že v konaniach pred súdom prvej inštancie ako aj odvolacím súdom argumentovala právnou úpravou zákona č. 182/1993 Z. z., najmä ust. § 29 a § 29b, pričom tento už od svojej účinnosti aj aj jeho noviel slúžil na ochranu tých nájomcov, ktorí nestihli požiadať o prevod bytu v prekluzívnej lehote podľa zákona č. 42/1992 Zb. Žalobkyni nie je zrejmé, z akého dôvodu sa odvolací súd zameriaval pri svojom rozhodovaní výlučne na splnenie podmienok ust. § 24 zákona č. 42/1992 Zb., pričom poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/37/2010 a súladne s ním aj na závery Ústavného súdu Slovenskej republiky IV. ÚS 105/2013, ako aj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky IV. ÚS 77/2002. Odvolací súd v odôvodnení nijak nereagoval na potencionálne použitie relevantnej úpravy zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, čo bolo jednou zo zásadných otázok pre rozhodnutie vo veci a túto normu na zistený skutkový stav ani nepoužil. V predmetnej spore sa sudy nezaoberali komplexným a správnym právnym posúdením veci.

5.3. Dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP žalobkyňa videla v nesprávnom právnom posúdení otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorá sa týka účelu privatizácie bytového fondu a právnej úpravy, ktorá ju upravuje, čo v tomto prípade predstavuje zákon č. 42/1992 Zb. a zákon č. 182/1993 Z. z., pričom poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6Cdo/37/2010.

5.4. Právne otázky, od ktorých podľa dovolateľky záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré neboli v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte vyriešené, a tým vymedzený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, videla žalobkyňa v tom „Či žalovaného formulár o Zmluve o uzavretí budúcej zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu vo vlastníctve Bytového družstva Centrum riadne vyplnený zo strany žalobkyne, žalobkyňou podpísaný a žalovanému aj doručený možno považovať za žiadosť žalobkyne o prevod bytu.“ Druhá právna otázka, ktorá bola dovolateľkou vymedzená sa týkala skutočnosti „Či možno podať žalobu na nahradenie prejavu vôle žalovaného ohľadne povinnosti previesť byt bez toho, aby mu bola vopred doručená žiadosť žalobkyne na prevod predmetného bytu.“

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

Dovolanie podľa § 420 písm. e) a f) CSP

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

8. Žalobkyňa v dovolaní tvrdila, že v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti uvedenej v § 420 písm. e) CSP (bod 5.1.).

9. Právo na zákonného sudcu je zaručené v čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov a jedného nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky, ďalej tiež len „ústava“), podľa ktorého nemožno nikoho odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon. Uvedený ústavný príkaz predstavuje pre každého účastníka konania (stranu sporu) rovnakú záruku, že na rozhodovanie o jeho veci sú povolávané súdy a sudcovia podľa vopred vybraných zásad (procesných pravidiel).

10. Princíp nebyť odňatý zákonnému sudcovi bol v civilnom sporovom konaní premietnutý aj do ustanovenia § 420 písm. e) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd. Súdna prax je pritom jednotná v tom, že súd treba považovať za nesprávne obsadený aj vtedy, ak nekoná zákonný sudca. Koho treba považovať za zákonného sudcu a akým spôsobom možno vykonať jeho zmenu, upravujú ustanovenia § 3 ods. 3 a 4 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení, podľa ktorého zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci; ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte a zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a s rozvrhom práce.

11. Iný sudca, poprípade iný senát či senát v inom zložení môže vec prejednať len v prípade, ak je absencia (sudcov určených rozvrhom práce) dôvodná. Za takúto je treba považovať vylúčenie sudcu z dôvodu zaujatosti a odôvodnenú neprítomnosť sudcu v dôsledku choroby, dovolenky, pracovnej cesty a podobne. Zastúpenie sudcov sa rovnako ako zloženie senátu musí riadiť vopred presne stanovenými pravidlami, určenými rozvrhom práce.

12. Z obsahu spisu podľa zvukového záznamu z pojednávania konaného dňa 18. apríla 2023 vyplýva, že senát 8Co spor prejednal a rozhodol v zložení: JUDr. Ondrej Krajčo - predseda senátu, JUDr. Monika Holická - členka senátu a JUDr. Silvia Walterová - členka senátu zo zastupujúceho senátu.

13. Dovolací súd uvádza, že podľa súdnej praxe je prípustné zastupovanie člena senátu. Zo zvukového záznamu vyplýva, že pojednávanie sa začalo o 10:30 hod., a teda pred pojednávaním, poradou senátu a vyhlásením rozsudku mala zastupujúca sudkyňa dostatočný čas na oboznámenie sa so spisom. Navyše, dvaja zo stálych členov senátu boli so spisom oboznámení už z predchádzajúceho pojednávania ako aj v rámci prípravy na pojednávanie a nepochybne poskytli zastupujúcej sudkyňi relevantné informácie a závery. Dovolací súd považuje spôsob obsadenia senátu, resp. výmenu jedného z jeho členov zastupujúcou sudkyňou z dôvodu nepredvídateľnej okolnosti (ktorú dovolateľ nespochybnil), na pojednávaní dňa 18. apríla 2023 za súladný so zákonom aj s rozvrhom práce. K zmene obsadenia došlo teda zo zákonného dôvodu, pričom vo veci konal a rozhodol zákonný senát. Námietku dovolateľky, že obsadenie senátu sa zmenilo bez relevantného dôvodu, dovolací súd preskúmal a dospel k záveru, že k nesprávnemu procesnému postupu nedošlo. Odvolací súd postupoval procesne správne, keď v dôsledku neprítomnosti pôvodne určeného sudcu využil inštitút zastupujúceho člena senátu (pozri uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 9CdoPr/5/2024 z 26. novembra 2024, bod 26.).

14. Dovolací súd preto v prípade dovolacej námietky (a uplatneného dôvodu prípustnosti dovolania) dospel k záveru, že žalobkyňa existenciu procesnej vady uvedenej v § 420 písm. e) CSP namietala neopodstatnene.

15. Žalobkyňa vyvodzovala prípustnosť dovolania aj z § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie

pripustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

16. Z hľadiska pripustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobcov, že v konaní došlo k nimi tvrdenej vade zmätočnosti.

17. Žalobkyňa v tejto súvislosti namietala nepreskúmateľnosť rozhodnutia, extrémny nesúlads medzi zisteným skutkovým stavom a vykonanými dôkazmi a absenciu aplikácie relevantnej právnej normy (bod 5.2.).

18. Dovolateľka namietala, že odvolací súd pri zmene rozsudku súdu prvej inštancie poskytol absolútne nedostatočné odôvodnenie.

18.1. Z § 388 CSP vyplýva, že odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

18.2. Možnosť zmeniť rozhodnutie súdu prvej inštancie je vlastnosťou apelačného opravného systému, vrátane systému neúplnej apelácie, na ktorom je založené odvolacie konanie v sporovom konaní. Pokiaľ nie je možné rozhodnutie potvrdiť, pretože odvolanie je úplne alebo sčasti dôvodné a zároveň nie sú dané dôvody na zrušenie rozhodnutia, je povinnosťou odvolacieho súdu preskúmať skutkovú a stránku veci a meritórne rozhodnúť.

18.3. Podľa § 393 ods. 2 CSP, v odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uvedie stručný obsah napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní, prípadne ďalších subjektov, ktoré dôkazy v odvolacom konaní vykonal a ako ich vyhodnotil, zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax; ustanovenia § 387 ods. 2 a 3 tým nie sú dotknuté. Odôvodnenie rozhodnutia senátu obsahuje aj pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté.

18.4. Najvyšší súd uvádza, že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu nedáva podklad pre tvrdenie dovolateľky, že nespĺňa požiadavku riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia, v tom že odvolací súd nedal odpovede na otázky súvisiace so zmenou rozsudku súdu prvej inštancie resp. že odvolacie rozhodnutie je nepreskúmateľné. Dovolaním napádaný rozsudok totiž uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokovanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Odvolací súd po zrušení a vrátení veci dovolacím súdom, po doplnení dokazovania výsluchom svedkýň H. B. a G. Y. a na ich podklade po prehodnotení skutkového stavu (podrobne uvedeného a zhodnoteného v rozsudku) uzavrel, že odvolanie žalovaného je dôvodné a preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobu ako nedôvodnú zamietol. Odvolací súd konštatoval správnosť čiastkových skutkových záveroch, keď vychádzal z toho, že žalobkyňa bola ku dňu 23. 07. 1992 nájomcom predmetného bytu a súčasne aj členkou družstva, pričom vyplnila listinu - Zmluvu o budúcej zmluve, ktorú doručila žalovanému a žalovaný na žalobkyňu nepreviedol vlastníctvo bytu. Zároveň súd prvej inštancie správne skúmal skutkový stav k obdobiu, kedy žalobkyňa podľa jej tvrdenia požiadala o prevod bytu. Taktiež odvolací súd uviedol relevantné tvrdenia vyplývajúce z výsluchu svedkýň H. B. a G. Y., ktoré viedli odvolací súd k prehodnoteniu skutkového záveru, že podanie (doručenie) žiadosti žalobkyne o prevod vlastníctva predmetného bytu družstvu sa žalobkyni nepodarilo preukázať, teda odvolací súd dospel k opačnému záveru ako súd prvej inštancie. Odvolací súd sa zaoberal aj tvrdením žalobkyne o správaní žalovaného voči nej v rozpore s dobrými mravmi. Pokiaľ ide o právne posúdenie, odvolací súd poukázal na splnenie predpokladov vyplývajúcich z ust. § 24 zák. č. 42/1992 Zb., ktoré je nevyhnutné posudzovať z hľadiska ich existencie v čase, kedy žalobkyňa tvrdila, že vyzvala žalovaného na prevod bytu. Odvolací súd uzavrel, že sa žalobkyne nepodarilo preukázať podanie žiadosti o prevod bytu do vlastníctva žalovanému, preto odvolací súd považoval závery súdu prvej inštancie o splnení všetkých podmienok na vyhovie žaloby za nesprávne, pretože za daného skutkového stavu vzhľadom na nespĺnenie všetkých zákonom stanovených

predpokladov pre uloženie povinnosti žalovanému uzatvoriť so žalobkyňou zmluvu o bezplatnom prevode vlastníctva, žaloba nebola podaná dôvodne. Odvolací súd v súvislosti s rozhodovaním o splnení povinnosti uzatvoriť zmluvu o bezplatnom prevode bytu právne konformným spôsobom podal výklad predpokladov vyplývajúcich z § 24 a nasl. zákona č. 42/1992 Zb., ktorý výklad nemožno považovať za celkom zjavne neodôvodnený či arbitrárny. Myšlienkový postup odvolacieho súdu je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Zmeňujúce rozhodnutie odvolacieho súdu spĺňalo kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 393 ods. 2 CSP z hľadiska formálnej štruktúry, obsahovalo zrozumiteľné vysvetlenie dôvodov, pre ktoré bolo rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenené, ustanovenia, ktoré súd na vec aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Dovolateľka preto nedôvodne argumentovala tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnené (nepreskúmateľné). Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nezakladá.

19. Dovolateľka argumentuje, že ustálený skutkový stav nekorešponduje s vykonaným dokazovaním. Akcentovala, že odvolací súd rezignoval k hodnoteniu rozsiahleho dokazovania, ktoré predchádzalo výsluchu svedkýň G. Y. a H. B.. Dovolateľka vytýkala odvolaciemu súdu hodnotenie výpovedí uvedených svedkýň v tom, že (i) išlo o nepriame svedkyne, čo odvolací súd nehodnotil, (ii) zaujatosť svedkýň pre pomer k veci, pretože išlo o bývalé členky predstavenstva, naštrbená dôveryhodnosť svedkyne Y. pre nedoriešený vzťah so žalovaným, (iii) zásadné rozpory vyplývajúce z výpovedí svedkýň, ktoré odvolací súd nereflektoval, pričom ich výpovede nezodpovedajú zmluve o budúcej zmluve, (iv) odvolací súd nereagoval na rozdiel od svojho pôvodného rozsudku na výpoveď p. B. Y. a (v) tvrdenia odvolacieho súdu v pôvodnom rozsudku o strate dokumentov z príslušnej dokumentácie v pôvodnom rozsudku, v kontexte výsluchu svedkýň nemohli byť verifikované, čo nemôže byť na ťarchu žalobkyne. Dovolateľka identifikuje extrémny nesúlads medzi vykonanými dôkazmi a skutkovými zisteniami vzhľadom na obsah zmluvy o budúcej zmluve predloženú žalobkyňou a konštatovaním odvolacieho súdu týkajúci sa doručovania zmlúv o budúcej zmluve.

19.1. Dovolací súd v prvom rade uvádza, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP. Dovoláním sa preto vo všeobecnosti nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

19.2. Zdržanlivosť najvyššieho súdu k preskúmvaniu hodnotenia dôkazov však v poslednom čase naráža na recentnú judikáciu ústavného súdu (sp. zn. III. ÚS 104/2022), v zmysle ktorej preskúvanie logickej, funkčnej a teleologickej konzistentnosti hodnotenia dôkazov je súčasťou posudzovania práva na spravodlivý proces, a teda preskúvanie hodnotenia vykonaných dôkazov je preskúvanie procesného postupu súdu.

19.3. Zásada viazanosti zisteným skutkovým stavom neznamená, že najvyšší súd je viazaný takou interpretáciou dôkazu, ktorá v sebe obsahuje ničím nepodloženú účelovo vytvorenú domnienku, ktorej jediným cieľom je vylúčiť danosť nároku. Rovnako túto zásadu nemožno interpretovať ako nemožnosť najvyššieho súdu reagovať na zjavný, ničím neodôvodnený, a preto arbitrárny skutkový omyl. Preto najvyšší súd má právo skúmať, či hodnotenie dôkazov nie je natoľko mimo prípustného a logického rámca hodnotenia dôkazov a teda, či nedošlo týmto procesným postupom súdu k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru (pozri III. ÚS 104/2022, bod 18 a 19).

19.4. Dovolací súd dodáva, že zásada voľného hodnotenia dôkazov zakotvená v čl. 15 Základných princípov CSP a v § 191 CSP vyplýva z ústavného princípu nezávislosti súdov (čl. 46 ústavy) a znamená, že záver, ktorý sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu.

Hodnotenie dôkazov úvahou súdu však neznamená ľubovôľu, lebo hodnotiacia úvaha musí vždy zodpovedať zásadám formálnej logiky, musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a vykazovať funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania.

19.5. Právo na spravodlivý proces je preto naplnené aj tým, že súdy po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/2004).

19.6. Summa summarum nedá sa vylúčiť, že k porušeniu tohto práva dôjde aj tým, že zistenie skutkového stavu je prima facie natoľko chybné (svojvoľné), že by k nemu súd pri rešpektovaní základných zásad hodnotenia vykonaných dôkazov nemohol nikdy dospieť - ide o extrémny rozpor medzi vykonanými dôkazmi a z nich urobenými skutkovými zisteniami (porov. I. ÚS 6/2018), alebo tým, že prijaté právne závery sú v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami resp. že z nich v žiadnej možnej interpretácii súdneho rozhodnutia nevyplyvajú (porov. I. ÚS 243/2007).

19.7. Otázka, či súd pri zisťovaní skutkového stavu rešpektoval ústavno-procesné zásady (ako napr. zákaz tzv. deformácie dôkazu, či opomenutého dôkazu, zásadu rovnosti zbraní, priamosti, voľného hodnotenia dôkazov) je preto otázkou procesnoprávnou, ktorá ako taká môže byť dovolaciemu súdu predložená v dovolaní ako prípustný dovolací dôvod podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Zásadám spravodlivého procesu zodpovedá tiež požiadavka, aby súdom urobené skutkové zistenia a prijaté právne závery boli riadne (dostatočne) a zrozumiteľne (logicky) odôvodnené.

20. So zreteľom na vyššie uvedené, vec prejednávajúci senát pristúpil k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľky, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jej práva na spravodlivý proces, kedy podstatou dovolacieho prieskumu nebolo prehodnocovanie skutkového stavu, ale kontrola postupu odvolacieho súdu pri procese jeho zisťovania a vyhodnocovania, ergo preskúmanie toho, či hodnotenie dôkazov je alebo nie je natoľko svojvoľné, že znamená zásah do tohto práva. V posudzovanej veci z rozhodnutia odvolacieho súdu je zrejмый jeho myšlienkový postup pri hodnotení dôkazov, výsledkom ktorého bol určujúci skutkový záver, podľa ktorého žalobkyňa v priebehu konania, až do vyhlásenia uznesenia o ukončení dokazovania, neponúkla súdu taký dôkazný prostriedok, ktorým by hodnoverne preukázala tvrdenie v spore, že podala (doručila) žiadosť o prevod vlastníctva predmetného bytu družstvu listom datovaným 23. júla 1992. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uviedol okolnosti, ktoré vzal za preukázané a z ktorých vychádzal, je z nich zrejmé, že dôkazy hodnotil jednotlivo a vo vzájomnej súvislosti s dôrazom na to, či žalobkyňou predložené dôkazy (aj v kontexte s ďalšími vykonanými dôkazmi) sú vôbec spôsobilé nimi tvrdenú skutočnosť dokázať, jasne a zrozumiteľne vysvetliť, aké úvahy ich viedli k záveru o zamietnutí žaloby pre nepreukázanie podania žiadosti o prevod bytu podľa zákona č. 42/1992 Zb. Podľa názoru dovolacieho súdu spôsob, akým odvolací súd dospel k rozhodujúcemu skutkovému zisteniu, ktorý až následne právne posudzoval, zodpovedá ustanoveniu § 191 CSP v spojení s ustanovením § 185 CSP. Úvahy, ktorými sa v rámci hodnotenia dôkazov riadil, sú v súlade so zásadami formálnej logiky, pričom výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá tomu, čo malo byť nimi zistené.

21. V prejednávanej veci bolo sporným či žalobkyňa požiadala žalovaného o prevod bytu žiadosťou datovanou 23. júla 1992, o ktorej žiadosti žalovaný tvrdil, že žiadosť neexistuje. Podľa odvolacieho súdu priamy dôkaz o podaní resp. doručení žiadosti žalobkyne o prevod bytu neexistuje, pričom na preukázanie podania žiadosti nepostačuje ani reťazec nepriamych dôkazov. Pokiaľ žalobkyňa tvrdila, že spornú žiadosť o prevod musela podať a táto musela byť doručená žalovanému, pretože v opačnom prípade nebol dôvod, aby bola žalobkyne doručená na podpis zmluva o budúcej zmluve (bod 31. odôvodnenia prvoinštančného rozsudku), odvolací súd vychádzajúc z doplneného dokazovania na odvolacích pojednávaniach vyhodnotením výpovedí svedkýň, konštatoval, že došlo k pretrhnutiu reťazca nepriamych dôkazov. Takýto záver odvolací súd opiera o skutočnosť, že zmluva o budúcej zmluve bola vhadzovaná do schránok všetkých nájomcov bez rozlišovania, či daná osoba má alebo nemá nárok na prevod bytu do vlastníctva, teda potom nemohol na rozdiel od súdu prvej inštancie, dospieť k záveru, že žalobkyňa spornú žiadosť musela podať, ktorej podanie žalovaný popiera, keďže jej žalovaný doručil na podpis zmluvu o budúcej zmluve, ktorá predchádzala podpisu následnej zmluvy o prevode vlastníctva k bytu.

21.1. Pokiaľ ide o výpovede svedkýň H. B. a G. Y. odvolací súd v bode 10. odôvodnenia uviedol: „Svedkyne H. B. a G. Y. odvolací súd vypočul na pojednávaniach konaných dňa 21. 03. 2023 a 18. 04. 2023. Výpovede oboch týchto svedkýň, ktoré boli v rozhodnom čase zamestnankyňami oddelenia prevodu bytov a súčasne aj členkami (resp. svedkyňa G. Y. aj J.) predstavenstva družstva vzhľadom na ich obsah, absenciu pomeru svedkýň k predmetu výsluchu a vzťahu k stranám a ich zástupcom, s prihliadnutím na bezprostredné poznatky z ich vystupovania pri výsluchu (primerané okolnostiam aj časovému odstupu od udalostí), no rovnako vzhľadom na skutočnosť, že nie sú v rozpore s ostatnými vykonanými dôkazmi, odvolací súd považuje za hodnoverné bez akýchkoľvek pochybností a vychádzal z nich ako z dôležitých informačných prameňov pre ustálenie, resp. prehodnotenie skutkového stavu veci. Obe menované svedkyne vo svojich výpovediach síce pochopiteľne (vzhľadom na okolnosti) nezodpovedali konkrétnu otázku, či žalobkyňa požiadala o prevod vlastníctva bytu, avšak za mimoriadne dôležité odvolací súd považuje, že obe svedkyne potvrdili vo svojej výpovedi, že žiadosti o prevod bytu do vlastníctva sa vhadzovali do schránok vo všetkých bytových domoch všetkým obyvateľom bez rozdielu, no najmä, že žalobkyňou (s jej podpisom) predložená a z pohľadu súdu prvej inštancie po skutkovej stránke významná listina označená ako "Zmluva o uzavretí budúcej zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu vo vlastníctve Bytového družstva Centrum" bola taktiež postupne vhadzovaná do všetkých schránok bez rozlišovania, či daný obyvateľ, resp. nájomca, mal alebo nemal nárok na bezplatný prevod, prípadne v neskoršom období odkúpenie, bytu do vlastníctva. Obe svedkyne pritom taktiež potvrdili, že pokiaľ ide o predmetnú "zmluvu o budúcej zmluve" nikdy zo strany družstva nebol úmysel túto riadne uzavrieť, avšak plnila iba funkciu určitého dotazníka, v ktorom jednotliví nájomcovia aktualizovali svoje konkrétne údaje (napr. o uzavretí manželstva, úmrtí pôvodného člena družstva, a pod.), pričom zo strany družstva podľa vedomosti každej zo svedkýň v prípade žiadneho z nájomcov nebola nikdy odsúhlasená v predstavenstve a podpísaná družstvom".

21.2. Dovolací súd len okrajovo poznamenáva, že pokiaľ ide o tzv. nepriame dôkazy, tieto dokazujú skutočnosť inú, ale takú, z ktorej je možné usudzovať, či sa stala alebo nestala skutočnosť, ktorá je predmetom dokazovania; objasňujú teda dokazovanú skutočnosť pomocou inej skutočnosti, ktorá má k dokazovanej skutočnosti len nepriamy vzťah. Výsledky hodnotenia dôkazov umožňujú súdu prijať záver o pravdivosti skutočnosti, ktorá je predmetom dokazovania, ak na ich základe možno nadobudnúť istotu (presvedčenie) o tom, že sa táto skutočnosť naozaj stala, bez toho aby o tom mohli byť rozumné pochybnosti. Ak vytvárajú výsledky hodnotenia dôkazov podmienky iba pre úsudok, že je možné (viac či menej pravdepodobné), že sa dokazovaná skutočnosť stala, a pripúšťajú aj možnosť (väčšej či menšej pravdepodobnosti) toho, že sa dokazovaná skutočnosť naopak nestala, nemožno urobiť záver o pravdivosti tejto skutočnosti, čo je potom i daný prípad.

21.3. Pokiaľ žalobkyňa namietala nedostatočné odôvodnenie, prečo odvolací súd považoval v konaní vypočuté svedkyne za dôveryhodné, dovolací súd poukazuje na bod 10. odôvodnenia napadnutého rozsudku, v ktorom sa odvolací súd touto otázkou dostatočne zaoberal. Podľa názoru dovolacieho súdu možno jeho úvahy týkajúce sa dôveryhodnosti svedkýň a vierohodnosti ich výpovedí považovať za primerané a postačujúce. Navyše ani z priebehu pojednávania na odvolacom súde nevyplýva, že by žalobkyňa predniesla konkrétne tvrdenia, ktoré by dôveryhodnosť svedkýň H. B. a G. Y. alebo vierohodnosť ich výpovedí spochybňovali.

21.4. Ak odvolací súd považoval za rozhodujúce pre objasnenie skutkového základu veci výpovede svedkýň, ktoré boli v relevantnom období zamestnankyňami oddelenia prevodov bytov a zároveň členkami predstavenstva, potom obsah ich výpovedí, spôsob vyhodnotenia ich vierohodnosti, ako aj konfrontácia s poznatkami vyplývajúcimi z ostatných vykonaných dôkazov tvorili legitímny podklad pre hodnotenie pravdivosti týchto dôkazov. Skutkové zistenia založené na výpovediach uvedených svedkýň tak majú oporu vo vykonanom dokazovaní.

21.5. Pokiaľ sa dovolateľka odvoláva na tvrdenia uvedené v pôvodnom rozsudku odvolacieho súdu, ktorý bol medzičasom zrušený a právne neexistuje, takéto okolnosti nemôžu zakladať porušenie jej práva na spravodlivý proces v rámci preskúmaného rozhodnutia. Rozhodnutie, ktoré bolo zrušené, stráca svoje právne účinky a nemôže byť podkladom pre posudzovanie správnosti následného rozhodnutia. Je logické a súčasne plne v súlade s princípmi civilného procesu, že ak po doplnení dokazovania odvolací súd vyhodnotil skutkový stav odlišne, jeho pôvodné závery už neplatia. Výsledky nového dokazovania môžu viesť k zmene skutkových aj právnych záverov a práve táto zmena je účelom opätovného konania. V takom prípade je odvolávanie sa na pôvodné, zrušené rozhodnutie irelevantné, pretože nemôže mať

vplyv na posúdenie zákonnosti a spravodlivosti napadnutého rozsudku.

22. Dovolací súd po oboznámení sa s odôvodnením odvolacieho rozsudku konštatuje, že k žiadnemu extrémnemu nesúladu medzi skutkovými závermi na jednej strane a vykonanými dôkazmi na strane druhej v prejednávanej veci nedošlo. Z dôvodov rozhodnutia odvolacieho súdu totiž vyplýva, že záver o tom, že žalobkyňa nepreukázala podanie žiadosti o prevod bytu do vlastníctva žalovanému, ako prirodzený výsledok procesu voľného hodnotenia dôkazov, ktorý bol primerane, zrozumiteľne a logicky vysvetlený, sám osebe neindikuje možnosť vysloviť porušenie práva na spravodlivý proces len z dôvodu, že žalobkyňa sa domnieva, že predmetné dôkazy mali byť hodnotené inak. Dovolací súd podotýka, že námietky žalobkyne nedosahujú relevantné pochybnosti o zistenom skutkovom stave, ktoré by dosahovali intenzitu ústavnoprávneho charakteru. Odvolací súd sa dôvodom zamietnutia žaloby dostatočne venoval (body 8. až 16. napadnutého rozsudku). Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nie je výsledkom svojvoľne zisteného skutkového stavu a na to nadväzujúcich právnych záverov, ale nevyhnutným následkom nesplnenia zákonných predpokladov pre uloženie žiadanej povinnosti žalovanému uzatvoriť so žalobkyňou zmluvu o bezplatnom prevode vlastníctva predmetného bytu.

23. V prípade, že žalobkyňa dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP založila aj na nesúhlase s právnymi závermi vyslovenými v rozhodnutí odvolacieho súdu a namieta absenciu aplikácie relevantnej právnej normy § 28, § 29 § 29b ods. 3 zákona č. 182/1993 Zb. vlastníctve bytov a nebytových priestorov, takáto dovolacia argumentácia nemôže viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože realizácia procesných oprávnení sa strane neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/170/2014). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Ani po 01. júli 2016 (po prijatí nového procesného kódexu) nie je žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť niektorej strany civilného sporového konania uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia. Nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP a do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bola strana sporu pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami, resp. s jej právnymi názormi (I. ÚS 50/04).

24. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalobkyňa neopodstatnene namietala, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia preto nevyplýva.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP

25. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

25.1. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

25.2. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľkou napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP (podobne ako predchádzajúca právna

úprava, pozn.) dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

25.3. V neposlednom rade dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Rovnako je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

26. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnú (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

27. K spôsobu, ktorým žalobkyňa v danom prípade odôvodňuje prípustnosť dovolania (bod 5.4.), najvyšší súd uvádza, že rozhodnutiu všeobecného súdu v civilnom sporovom konaní spravidla predchádza riešenie celého radu procesnoprávných a hmotnoprávných otázok s rôznym významom pre rozhodnutie. Na podklade ich postupného riešenia civilný súd niektorým otázkam priznáva relevanciu, iné posudzuje ako bezvýznamné pre svoje rozhodnutie. Právna otázka relevantná podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP musí byť preto v dovolaní vymedzená jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom, ktorý dovolaciemu súdu umožňuje prijať záver o tom, konkrétne o ktorú otázku dovolateľovi ide a či vo vzťahu k nej je daná prípustnosť (a v prípade prípustnosti aj dôvodnosť) dovolania. Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. b) CSP (m. m. 3Cdo/28/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/50/2017, 8Cdo/78/2017).

28. Žalobkyňa vytýka odvolaciemu súdu, že sa výlučne zamerail na preukazovanie skutočností, či žalobkyňa doručila žiadosť formou listu zo dňa 23. júla 1992 na zodpovedanie otázky či sú/boli splnené všetky podmienky na bezplatný prevod družstevného bytu na žalobkyňu. Táto otázka však mala byť podľa dovolateľky riešená v širšom kontexte ustanovení § 28, § 29 ods. 2 § 29b ods. 3 zákona č. 182/1993 Zb. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov. Odvolací súd sa k takejto argumentácii vôbec nevyjadril. Právne otázky, od ktorých podľa dovolateľky záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré neboli v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte vyriešené, a tým vymedzený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, videla žalobkyňa v tom „Či žalovaného formulár o Zmluve o uzavretí budúcej zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu vo vlastníctve Bytového družstva Centrum riadne vyplnený zo strany žalobkyne, žalobkyňou podpísaný a žalovanému aj doručený možno považovať za žiadosť žalobkyne o prevod bytu." Druhá právna otázka, ktorá bola dovolateľkou vymedzená sa týkala skutočností „Či možno podať žalobu na nahradenie prejavu vôle žalovaného ohľadne povinnosti previesť byt bez toho, aby mu bola vopred doručená žiadosť žalobkyne na prevod predmetného bytu." Podľa dovolateľky, ak by rozhodnutie vychádzalo zo správneho právneho posúdenia, odvolací súd mal rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť a to bez ohľadu na to, či sa podarilo alebo nepodarilo žalobkyni preukázať doručenie listu zo dňa 23. júla 1992.

29. Takto dovolateľkou zadefinované právne otázky by mohli mať znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP iba vtedy, ak by výsledok ich riešenia (posúdenia a vyhodnotenia) odvolacím súdom predstavoval jediný a výlučný dôvod, pre ktorý bolo odvolaniu žalovaného vyhovené, a pre ktorý bolo zmenené vyhovujúce rozhodnutie súdu prvej inštancie. Dovolací súd sa preto najskôr zaoberal tým, či sú splnené tieto predpoklady prípustnosti dovolania, a to najmä z hľadiska, či v prípade žalobkyňou nastolených právnych otázok, ide o také otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

30. Žalobkyňa sa v predmetnom konaní domáha, aby žalovanému bola uložená povinnosť uzatvoriť so žalobkyňou zmluvu o bezplatnom prevode vlastníctva k dotknutému bytu, v znení predloženou žalobkyňou, ktorá tvorí súčasť rozsudku. Zmluva o prevode vlastníctva družstevného bytu mala byť uzatvorená podľa § 24 zákona č. 42/1992 Zb. Odvolací súd v súvislosti s právnym posúdením veci poukázal, že „predmetom konania je nútené splnenie povinnosti previesť byt do vlastníctva nájomcu a

člena družstva podľa zák. č. 42/1992 Zb., podľa ktorého bol vznik povinnosti previesť byt podmienený podaním žiadosti, dokonca pod hrozbou zániku (preklúzie) práva na prevod v prípade márneho uplynutia polročnej lehoty na podanie žiadosti (§ 24 citovaného zákona), pričom žalobkyňa žiadny iný nárok v konaní neuplatňovala (jej vymedzením rozhodujúcich skutočností bol súd viazaný)" [bod 12. odôvodnenia odvolacieho rozsudku]. Odvolací súd považoval „za rozhodujúce iba to, že sa žalobkyni nepodarilo preukázať podanie žiadosti o prevod bytu do vlastníctva v súlade s ust. § 24 a nasl. zák. č. 42/1992 Zb." (bod 13. odôvodnenia odvolacieho rozsudku). Taktiež uviedol, že „súd prvej inštancie správne posúdil uplatnený nárok podľa ust. § 24 a § 25 zák. č. 42/1992 Zb., podľa ktorých je okrem výzvy na prevod bytu do vlastníctva podmienkou, aby išlo o člena bytového družstva, ktorý je zároveň nájomcom daného bytu, pričom splnenie predpokladov vyplývajúcich z ust. § 24 citovaného zákona je nevyhnutné posudzovať z hľadiska ich existencie v čase, kedy žalobkyňa podľa jej tvrdenia žalovaného vyzvala na prevod vlastníctva bytu a nie v čase vyhlásenia rozsudku, nakoľko povinnosť družstva previesť na nájomcu a člena družstva vlastníctvo daného bytu a oproti tomu stojace právo na prevod bytu vzniká už v okamihu splnenia všetkých predpokladov danej právnej normy (§ 24 a § 25 citovaného zákona) kedy dochádza splnením všetkých zákonom stanovených podmienok k nastúpeniu právnych následkov, ktoré s tým zákon spája" (bod 14. odôvodnenia odvolacieho rozsudku).

30.1. Odvolací súd vychádzal zo skutočnosti, že v čase žalobkyňou tvrdenej podanej a doručenej žiadosti o prevod bytu datovanej 23. júla 1992, zákon č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov neexistoval. Žalobkyňa odvodzuje povinnosť žalovaného previesť byt do jej vlastníctva podľa zákona č. 42/1992 Zb. Žalobkyňa v konaní netvrdila, hoci mala vytvorený priestor, že za žiadosť o prevod bytu treba považovať formulár o Zmluve o uzavretí budúcej zmluvy o prevode vlastníctva bytu príp. že výzva na prevod bytu môže byť splnená aj podaním žaloby na nahradenie prejavu vôle, preto odvolací súd sa takouto argumentáciou nezaoberal. Dovoláním napadnuté rozhodnutie nie je založené na závere, že formulár o Zmluve o uzavretí budúcej zmluvy o prevode vlastníctva bytu nemožno považovať za žiadosť žalobkyne o prevod bytu. Pri posudzovaní žaloby o nahradenie prejavu vôle, ktorou sa žalobkyňa domáhala uloženia povinnosti žalovanému previesť byt do jej vlastníctva, odvolací súd skúmal splnenie zákonných podmienok podľa § 24 zákona č. 42/1992 Zb. Žalobkyňa svoj nárok opierala výlučne o tvrdenie, že písomnou žiadosťou zo dňa 23. júla 1992 požiadala žalovaného o prevod bytu do vlastníctva. Ďalšie rozhodujúce skutkové tvrdenia však v konaní neuplatnila. Dovolací súd pripomína, že je to jedine žalobca, ktorého viaže povinnosť uvádzať skutočnosti, ktorými vykreslí skutkový dej, na základe ktorého si uplatňuje svoj nárok v takom rozsahu, ktorý umožní jeho jednoznačnú individualizáciu (nemožnú zámenu s iným skutkom), pretože popis rozhodujúcich skutočností slúži na vymedzenie predmetu konania po skutkovej stránke. Je preto výslovne na žalobcovi, aby uviedol na základe akých skutočností uplatnil nárok proti žalovanému. S civilným sporovým konaním je tiež neoddeliteľne spätá zásada prerokovania, ktorá sa týka vnášania právne významných skutočností do konania a ústí v zodpovednosti strán za objasnenie skutkového stavu.

30.2. Dovolací súd uzatvára, že dovolateľkou nastolené otázky majú v danom prípade povahu (len) akademickú, ktorých zodpovedanie dovolacím súdom by nevedlo k zrušeniu alebo zmene dovoláním napadnutého rozhodnutia. Je pritom potrebné zdôrazniť, že cieľom civilného sporového konania (aj pred dovolacím súdom) je poskytnúť reálnu ochranu právam, nie riešiť teoretické či hypotetické otázky, ktorých výsledok sa nijako nepremietne do právnej sféry procesných strán. Predložená dovolacia argumentácia tak nepredstavuje vymedzenie kardinálnej právnej otázky spôsobom predpokladaným v § 421 ods. 1 písm. b) CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP.

31. Dovolateľka v závere dovolania prezentuje, že sa odvolací súd odklonil od riešenia právnej otázky ohľadne účelu privatizácie bytového fondu a príslušnej právnej úpravy, pretože odvolací súd postupoval v rozpore s právnym názorom najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 6Cdo/37/2010.

31.1. Dovolací súd posudzoval, či došlo k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

31.2. Najvyšší súd v uznesení sp. zn. 6Cdo/37/2010 z 31. decembra 2010 prejednával dovolanie podané

proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom bol vyslovený názor podľa ktorého opakovaným žiadosťami žalobkyne o prevod bytu nepriznal žiadnu právnu relevanciu vychádzajúc z názoru, že stav premĺčania uplatneného práva nemôžu zvrátiť. Dovolací súd uviedol, že sa „s týmto právnym záverom odvolacieho súdu nestotožnil. Zákon o vlastníctve bytov upravuje okrem iného aj podmienky nadobudnutia vlastníctva bytov a v rámci nich i podmienky vzniku práva na prevod vlastníctva bytu. Súhrn týchto podmienok, v prípade ich splnenia, tvorí právnu skutočnosť majúcu za následok vznik právneho vzťahu medzi nájomcom bytu a vlastníkom bytového domu alebo subjektom spravujúcim bytový dom ako majetok štátu. Obsahom tohto právneho vzťahu je subjektívne právo nájomcu bytu na prevod vlastníctva bytu a tomuto právu zodpovedajúca povinnosť vlastníka bytového domu alebo subjektu spravujúceho bytový dom ako majetok štátu uzavrieť s nájomcom v určenej lehote zmluvu o prevode vlastníctva bytu. Jednou z podmienok, splnením ktorej sa završuje proces vzniku práva na prevod vlastníctva bytu, je žiadosť nájomcu o prevod vlastníctva bytu. Odo dňa podania tejto žiadosti začína plynúť povinnému subjektu dvojročná lehota na splnenie povinnosti uzavrieť s nájomcom zmluvu o prevode vlastníctva bytu. Pokiaľ právna skutočnosť nastane opakovane, má to za následok vznik nového právneho vzťahu s novým obsahom. Preto podľa názoru dovolacieho súdu opakovaná žiadosť nájomcu bytu o prevod vlastníctva bytu, pri splnení aj ostatných podmienok podľa právneho stavu v čase jej podania, má za následok vznik nového subjektívneho práva na prevod tohto vlastníctva so začiatkom plynutia novej dvojročnej lehoty na splnenie tomuto právu zodpovedajúcej povinnosti. Zo žiadneho ustanovenia zákona č. 182/1993 Z. z. v pôvodnom znení ale ani v znení neskorších predpisov nemožno vyvodíť, že by takého právne účinky opakovanej žiadosti mali byť vylúčené. Naopak ustanovenie § 29b ods. 3 zákona o vlastníctve bytov v znení novely vykonanej zákonom č. 158/1998 Z. z. s účinnosťou od 01. júna 1998 výslovne predpokladá právo nájomcu podať ďalšiu, teda aj opakovanú žiadosť o prevod vlastníctva bytu. V prejednávanej veci uvedený výklad znamená, že pokiaľ opakované podanie žiadosti žalobkyňou, pri splnení aj ostatných podmienok vyžadovaných zákonom v čase jej podania (dovolací súd sa týmito podmienkami nezaoberal, pretože sa nimi nezaoberal ani odvolací súd) malo za následok vznik nového práva na prevod vlastníctva bytu, neprichádzalo do úvahy zamietnutie žaloby z dôvodu premĺčania skoršieho práva, ktoré malo žalobkyni vzniknúť na základe žiadosti z 13. 09. 1994. Keďže odvolací súd v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci v súvislosti s opakovanými žiadosťami o prevod vlastníctva bytu nezistil dostatočne skutkový stav, dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu podľa § 243b ods. 2 veta prvá O.s.p. zrušil a vec mu podľa § 243b ods. 3 veta druhá O.s.p. vrátil na ďalšie konanie". Na záver dovolací súd poznamenal, že „Novelou vykonanou zákonom č. 151/1995 Z.z. bolo v § 29 zákona o vlastníctve bytov výslovne ustanovené, že nájomca môže po uplynutí lehoty dvoch rokov od podania žiadosti o prevod vlastníctva bytu podať návrh na súd, aby uložil splnenie tejto povinnosti. Táto možnosť nájomcu nebola obmedzená žiadnou lehotou. Novelou vykonanou zákonom č. 158/1998 Z.z. bol do zákona o vlastníctve bytov vložený § 29b, v ktorého odseku 3 bolo ustanovené, že nájomcovi bytu, ktorý požiadal o prevod vlastníctva bytu, nezaniká právo na prevod vlastníctva bytu, aj keď k prevodu bytu do vlastníctva nedošlo v lehote podľa tohto zákona, ak nájomca svoju žiadosť o prevod vlastníctva bytu písomne nevzal späť. Zmyslom tejto úpravy bolo zvýšenie právnej istoty a zvýšenie ochrany nájomcu bytu, ktorý požiadal o prevod vlastníctva bytu. Interpretácia uvedených ustanovení zákona o vlastníctve bytov vyžaduje použitie klasických i moderných výkladových metód. To znamená predovšetkým ich výklad vo vzájomných súvislostiach prihliadajúc na ich účel ako aj účel zákona ako celku, ktorým bola a stále je privatizácia bytového fondu, dotýkajúca sa tisícov občanov. Ďalej je potrebné zohľadniť aj skutočnosť, že tento proces (privatizácia bytového fondu) nebol ani po viacerých zmenách zákona časovo ohraničený a teda uzavretý. Tiež je potrebné mať na zreteli, že súd nie je viazaný doslovným znením zákona, ale sa od neho smie a musí odchýliť, pokiaľ to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť alebo niektorý z princípov, ktoré majú svoj základ v ústavne konformnom právnom poriadku ako významovom celku. Povinnosť súdu nachádzať právo neznamena iba vyhľadávať priame a výslovné pokyny v zákonomnom texte, ale tiež povinnosť zisťovať a formulovať, čo je konkrétnym právom i tam, kde ide o interpretáciu abstraktných noriem alebo noriem nejasných či legislatívne nepresných."

31.3. V predmetnej veci sa otázka opakovanej žiadosti o prevod bytu nestala predmetom posúdenia. Rozhodnutie dovolacieho súdu vychádza zo záveru, že žalobkyňa nepreukázala podanie žiadosti o prevod bytu v súlade so zákonom č. 42/1992 Zb., a tým nebol splnený zákonný predpoklad ustanovený v § 24 citovaného zákona. Z uvedeného dôvodu je potrebné konštatovať odlišnosť skutkových a právnych

okolností posudzovanej veci oproti označenému rozhodnutiu.

31.4. Vychádzajúc z uvedeného dovolacia argumentácia, že odvolací súd sa v danom prípade odklonil od záverov vyjadrených v uvedenom rozhodnutí najvyššieho súdu, je však neopodstatnená a nespôsobí založiť prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

32. Dovolací súd odmietne dovolanie, ak a/ bolo podané oneskorene, b/ bolo podané neoprávnenou osobou, c/ smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, d/ nemá náležitosť podľa § 428, e/ neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo f/ nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435 CSP.

33. Najvyšší súd vzhľadom na vyššie uvedené odmietol dovolanie žalobkyne podľa § 447 písm. c) a f) CSP.

34. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

35. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.